

Алгоритм дій у разі виявлення підозрілого предмету

В сучасному світі, окрім військової загрози, поширюються атаки на критичну інфраструктуру, транспорт, ІТ-систему, комунікації, можуть виникнути проблеми з медичними послугами, системами зв'язку, електропостачання тощо. Варто пам'ятати, що відповідна підготовка, чітке розуміння алгоритму дій при виявленні військової загрози, вибухових предметів тощо допоможе зменшити негативні наслідки для колективу та суспільства в цілому.

Не залишайся байдужим та будь завжди пильним

Звертайте увагу на підозрілих осіб з нетиповою поведінкою:

- часто озирається і має при собі підозрілий вантаж (коробки, валізи тощо);
- виявляє зацікавленість щодо роботи об'єктів газо-, водо-, тепло-, енергозабезпечення, інших важливих підприємств;
- знаходиться без явних на те причин біля залізничних мостів, автомобільних доріг, шляхопроводів та інших об'єктів із підозрілими предметами.

Запам'ятайте прикмети підозрілих людей і негайно повідомте про це співробітників міліції (102), Служби безпеки України або інших служб.

Звертайте увагу на підозрілі предмети в транспорті або в людних місцях (покинуті сумки, коробки тощо).

Негайно повідомте про знахідку співробітників міліції (102). Будьте уважні, уважні і ще раз уважні!

Переконайтеся у тому, що ви знаєте, куди звертатися за допомогою у випадках виявлення підозрілих та вибухонебезпечних предметів!

Служба порятунку	101
Правоохоронні органи	102
Швидка медична допомога	103
Аварійна служба газу	104

Дзвінки на номери всіх екстрених служб (101,102,103,104) БЕЗКОШТОВНІ і можуть бути здійснені навіть тоді, коли на рахунку телефону відсутні кошти.

Дії у разі виявлення підозрілого предмета

- негайно повідомити безпосереднього керівника, керівника закладу;
- чітко виконувати вказівки керівництва закладу, у разі необхідності негайно організувати евакуацію людей з будівлі закладу освіти в безпечне місце;

Якщо підозрілий предмет виявлено на території:

- негайно припинити всі роботи в місці (районі) виявлення предмета (заглушити двигуни, зупинити техніку);
- по можливості **попередити** про знахідку інших осіб, які знаходяться поруч;
- швидко **відвести** на максимальну безпечну відстань (не менше 100 метрів) усіх людей, які знаходяться поблизу, при цьому рухатись назад необхідно по своїх слідах;
- у разі залишення підозрілого предмета невідомою особою, свідком чого ви стали, необхідно **запам'ятати** її зовнішність, одяг, автотransпорт та його номерні знаки;
- **позначити** місцезнаходження предмета, по можливості огородити його (для огорожі можна використовувати різні підручні матеріали: дошки, жердини, гілки, мотузки, шматки яскравої матерії тощо);
- по можливості у разі наявності фотозасобів здійснити фотофіксацію предмета та місце його розташування;
- зберігайте спокій та **не панікуйте**, при цьому надавайте допомогу літнім, важкохворим людям і дітям;
- негайно **повідомте** оперативні служби, надавши інформацію про характерні ознаки предмета (місце його розташування, дату і час виявлення та особу, яка його виявила), за телефонами:

102 – У разі виявлення підозрілого об'єкта;

101 – У разі виявлення боєприпасів;

- не допускайте до небезпечної зони інших людей та, знаходячись якнайдалі від місця виявлення або за будь-яким захисним укриттям, обов'язково дочекайтеся представників правоохоронних органів або ДСНС України;

-у разі загрози виникнення вибуху негайно лягайте на землю у найближче заглиблене місце (канави, ями, ритвини тощо), ногами до епіцентру вибуху, обличчям вниз та прикрийте голову якимись речами або руками, при цьому долонями щільно закриваючи вуха та відкривши рот для урівноваження тиску. Звуковий (акустичний удар) може призвести до розривів судин та барабанних перетинок.

У разі виявлення підозрілого предмету категорично забороняється

- торкатися предмету, переміщати, розкривати його;
- користуватися засобами радіозв'язку, мобільними телефонами (вони можуть спровокувати вибух);
- заливати його рідинами, засипати ґрунтом, піском або чимось його накривати;

- намагатися самостійно знешкодити предмет;
- здійснювати на нього звуковий, світловий, тепловий чи механічний вплив, адже практично всі вибухові речовини отруйні та чутливі до механічних, звукових впливів та нагрівання.

Основні характерні ознаки, що вказують на можливу належність підозрілого предмета до вибухового пристрою (надалі – ВП)

- знаходження в місцях з масовим перебуванням людей (громадському транспорті) без нагляду валізи, пакунка, коробки тощо;
- зовнішня схожість на боєприпаси та піротехнічні вироби;
- коробки, сумки, мішки залишені без нагляду власників;
- предмети є незнайомими або незвичними для цієї обстановки чи території;
- наявність на предметі розтяжок, дротів, що тягнуться від предмета, мотузок, скотчу;
- наявність джерел живлення (батарейки, акумулятори тощо), антен з радіопристроєм, годинникового або електронного таймера;
- наявність підозрілих звуків, що лунають від предмета (цокання годинника, сигнали через певний проміжок часу);
- характерний запах (гасу, розчинника, пально-мастильних і хімічних матеріалів тощо);
- наявність елементів (деталей), що не відповідають їх прямому призначенню;- наявність у контрольованих зонах залишеного власниками підозрілого транспорту;
- наявність сторонніх підозрілих предметів у дверях, вікнах, дереві, закріплених за допомогою дроту, ниток, важелів, шнурів тощо;
- предмет може бути залишений у приміщенні, на території закладу, на прилеглій території, підвішений на дереві або залишений на лавці;
- особа з предметом у руках чи у специфічному одязі, який дає змогу приховати на тілі вибуховий пристрій, за будь-яких обставин намагається безпосередньо наблизитися до закладу освіти.

Позначення небезпечних ділянок та місць виявлення вибухонебезпечних предметів підручними засобами

Для позначення небезпечних ділянок та місць виявлення вибухонебезпечних предметів можуть використовуватись наступні підручні засоби:

- кам'яні стовпи або купи каміння;
- палиці, встановлені навхрест;
- фарба, нанесена на дерева або скелястий ґрунт;
- прокопані канали, насипані піском смуги;
- інші знаки, перешкоди.

Під час знаходження в небезпечних районах всі знаки, що викликають сумнів, необхідно розглядати як попередження про безпеку!

Демаскуючі ознаки районів, що становлять мінну небезпеку

- наявність дротяних розтяжок;
- часткове оголення корпусу міни;
- наявність тари (контейнерів) військового зразка, запобіжних чек;
- горбки або місця, що виділяються серед певної однорідної території (засохла трава, ґрунт без рослинності тощо);
- укупорка, катушки;
- скелети загинув тварин;
- необроблені ділянки землі;
- старі оборонні фортифікаційні споруди тощо.

Найбільш імовірні місця встановлення мін, мін-пасток та виявлення вибухонебезпечних предметів

Особливу увагу та пильність слід приділяти:

- колишнім військовим позиціям та оборонним укріпленням;
- контрольним дорожнім пунктам;
- місцям переправ через водні перешкоди;
- залишкам військової техніки;
- вузьким місцям, де неможливо обійти або об'їхати перешкоду;
- ґрунтовим дорогам та узбіччям доріг з твердим покриттям;
- необробленим ділянкам землі;

– будинкам та спорудам, що покинуті місцевими жителями.

Ніколи не заходьте у райони, позначені знаками мінної небезпеки «НЕБЕЗПЕЧНО МІНИ!»

Надання допомоги постраждалим від вибухонебезпечних предметів

У разі надзвичайної події, пов'язаної з вибухом вибухонебезпечного предмета, рекомендується діяти наступним чином:

- зберігайте спокій, не кидайтеся зразу до постраждалого та не робіть будь-яких рятувальних дій у зоні, яка може бути замінованою;
- відмітьте час та точне місце події;
- викличте на допомогу спеціалістів з розмінування та медичних робітників;
- попросіть постраждалого від міни не рухатись та повідомте йому, що допомога вже в дорозі;
- візьміть аптечку першої допомоги. Після того, як постраждалий буде перенесений в безпечне місце спеціалістами підрозділу з розмінування та у разі відсутності медичного персоналу, ви можете надати необхідну першу допомогу відповідно до вашої медичної підготовки;
- зупиніть кровотечу. Підніміть поранену кінцівку вище рівня серця. Використовуйте будь-який перев'язувальний або підручний матеріал для накладання давячої пов'язки;
- якщо поранений знаходиться без свідомості, покладіть його на спину або проміжне положення (між положенням лежачи на животі і на боку);
- захистіть постраждалого від вітру, дощу, холоду або яскравого сонця. Допоможіть йому залишитися у теплі та зберігати спокій. Розмовляйте з ним та пояснюйте йому, що збираєтесь робити;
- дайте постраждалому води;
- коли постраждалого буде віднесено до машини, негайно відвезіть його до медичного закладу та залиште інструкції для викликаного вами транспорту;
- під час транспортування забезпечте правильне накладання пов'язок та зупинку кровотечі;
- ніколи не накладайте швів на рани та не робіть складної медичної допомоги, якщо ви не лікар.

Правила поведінки з вибухонебезпечними предметами

Під вибухонебезпечними предметами слід розуміти будь-які пристрої, засоби, підозрілі предмети, що здатні за певних умов вибухати.

До вибухонебезпечних предметів належать:

Вибухові речовини — хімічні з'єднання або суміші, здатні під впливом певних зовнішніх дій (нагрівання, удар, тертя, вибух іншого вибухового пристрою) до швидкого хімічного перетворення, що саморозповсюджується, з виділенням великої кількості енергії і утворенням газів.

Боеприпаси – вироби військової техніки одноразового вживання, призначені для враження живої сили супротивника. До боеприпасів належать: бойові частки ракет; авіаційні бомби; артилерійські боеприпаси (снаряди, міни); інженерні боеприпаси (протитанкові і протипіхотні міни); ручні гранати; стрілецькі боеприпаси (набої до пістолетів, карабінів, автоматів тощо);

Піротехнічні засоби: патрони (сигнальні, освітлювальні, імітаційні, спеціальні); вибухові пакети; петарди; ракети (освітлювальні, сигнальні); гранати; димові шашки.

Саморобні вибухові пристрої – пристрої, в яких застосований хоча б один елемент конструкції саморобного виготовлення: саморобні міни-пастки;

міни-сюрпризи, що імітують предмети домашнього побуту, дитячі іграшки або речі, що привертають увагу.

Зазвичай, при знаходженні серійних мін, снарядів, гранат дорослі негайно викликають фахівців, які огорожують район і знешкоджують небезпечні знахідки. Інша справа – діти. Природна цікавість спонукає їх до небезпечних експериментів. Діти підкладають боеприпаси у багаття, випробують їх на міцність ударами, намагаються розібрати, приносять додому, у двір, до школи. Тому так важливо пояснити наслідки подібних дій, навчити правилам поведінки у таких ситуаціях.

У разі знаходження вибухонебезпечного пристрою ЗАБОРОНЕНО:

- наближатися до предмета;
- пересувати його або брати до рук;
- розряджати, кидати, вдаряти по ньому;
- розпалювати поряд багаття або кидати до нього предмет;
- приносити предмет додому, у двір, до закладу освіти.

Необхідно негайно повідомити поліцію, службу з надзвичайних ситуацій або дорослих про знахідку!

Поради керівнику закладу освіти:

На випадок виявлення підозрілих предметів, що можуть виявитися вибуховими пристроями, пропонуються заходи попереджувального характеру:

- посилення пропускового режиму при вході і в'їзді на територію закладу, пильнування системи сигналізації і відеоспостереження;

-проведення обходів території закладу і періодичної перевірки складських приміщень на предмет своєчасного виявлення вибухових пристроїв або підозрілих предметів;

-організація проведення спільних із працівниками цивільного захисту, правоохоронних органів інструктажів і практичних занять з питань дій у разі загрози або виникнення надзвичайних подій.

У разі виявлення підозрілого предмета працівниками закладу освіти чи здобувачами освіти потрібно негайно повідомити правоохоронні органи, територіальні органи управління з питань цивільного захисту.

До прибуття оперативно-слідчої групи керівник закладу освіти повинен дати вказівку співробітникам знаходитися на безпечній відстані від знайденого предмета. У разі потреби – евакуйовувати людей згідно наявного плану евакуації.

Потрібно забезпечити можливість безперешкодного під'їзду до місця виявлення підозрілого предмету автомашин правоохоронних органів, співробітників територіальних органів управління з питань цивільного захисту, пожежної охорони, невідкладної медичної допомоги, служб експлуатації, забезпечити присутність осіб, що знайшли знахідку, до прибуття оперативно-слідчої групи.

У всіх випадках керівник закладу освіти дає вказівку не наближатися, не чіпати, не розкривати і не переміщати підозрілу знахідку, зафіксує час її виявлення.

Однією з серйозних загроз сучасного суспільства є тероризм. Більшість цих злочинів здійснюються з використанням вибухових пристроїв. Нерідко це саморобні, нестандартні пристрої, що їх складно виявити, знешкодити або ліквідувати. Зазвичай вони поміщаються в звичайні портфелі, сумки, банки, пакунки і потім залишають у багатолюдних місцях. У такому разі важко відрізнити сумку з вибухівкою від такої ж сумки, залишеної забудькуватим громадянином. Часто такі міні-пастки мають досить привабливий вигляд. Відомі випадки застосування їх у авторучках, мобільних телефонах, гаманцях, дитячих іграшках.

Тому бездоглядні предмети вимагають особливої уваги.

Є декілька ознак, що дозволяють припустити, що маємо справу з вибуховим пристроєм. Слід звертати увагу на:

–припарковані біля будівель автомашини, власник яких невідомий або державні номери якої не знайомі мешканцям, а також коли автомобіль давно непорушно припаркований;

–наявність у знайденому механізмі антени або приєднаних до нього дротів;

–звуки, що лунають від предмету (цокання годинника, сигнали через певний проміжок часу), мигтіння індикаторної лампочки;

–наявність джерел живлення на механізмі або поряд з ним (батареї, акумулятори тощо);

–наявність розтяжки дротів або дротів, що тягнуться від механізму на велику відстань.

Якщо підозрілий предмет знайдено в установі, потрібно негайно повідомити про знахідку адміністрацію.

У разі знаходження вибухонебезпечного пристрою:

1. Негайно повідомити чергові служби органів внутрішніх справ, цивільного захисту;
2. Не підходити до предмету, не торкатися і не пересувати його, не допускати до знахідки інших людей;
3. Припинити всі види робіт в районі виявлення вибухонебезпечного предмету. 4. Не користуватися засобами радіозв'язку, мобільними телефонами (вони можуть спровокувати вибух).

5. Дочекатися прибуття фахівців; вказати місце знахідки та повідомити час її виявлення.

Слід пам'ятати, що розмінуванням, знешкодженням або знищенням вибухонебезпечних предметів займаються тільки підготовлені фахівці-сапери, допущені до цього виду робіт.

Опинившись поблизу вибуху, стримайте свою цікавість і не намагайтеся наблизитися до епіцентру, щоб розгледіти або допомогти рятівникам. Найкраще, що можна зробити – залишити небезпечне місце. До того ж, варто знати, якщо вибуховий пристрій встановлено зловмисно, то вони часто встановлюються парами, щоб, через деякий час після вибуху першого з них, пролунав другий вибух. Це розраховане на те, що після першого вибуху на його місці зберуться люди, у тому числі й представники силових структур, і при повторному вибуху жертв буде набагато більше.

ОТЖЕ:

–не слід робити самостійно жодних маніпуляцій із знахідками або підозрілими предметами, що можуть виявитися вибуховими пристроями;

–виявивши річ без господаря, треба звернутися до працівника поліції або іншого посадовця; не можна торкатися знахідки;

–не користуйтеся мобільним та радіозв'язком поблизу підозрілої знахідки.

Ознаки, що вказують на можливу належність підозрілого предмета до вибухового пристрою:

- залишені без нагляду валізи, коробки, пакунки та пакети в місцях з масовим перебуванням людей;
- зовнішня схожість на боєприпаси та піротехнічні вироби;
- характерний запах (гасу, розчинника, паливно-мастильних і хімічних матеріалів);
- наявність сторонніх підозрілих предметів у дверях, вікнах, дереві, закріплених за допомогою дроту, ниток, важелів, шнурів тощо.

Дії населення при виявленні вибухонебезпечних предметів, сучасних боєприпасів та саморобних пристроїв, які використовуються в терористичних цілях:

- негайно припинити всі роботи в місці (районі) виявлення предмета;
- швидко відвести на максимальну безпечну відстань (не менше 100 метрів) усіх людей, які знаходяться поблизу;

- у разі залишення підозрілого предмета невідомою особою, свідком чого ви стали, необхідно запам'ятати її характерні ознаки;
- позначити місцезнаходження предмета, по можливості огородити його;
- у разі наявності фотозасобів здійснити фотофіксацію предмета та місця його розташування;
- зберігайте спокій та не панікуйте;
- негайно повідомте оперативні служби, надавши інформацію про характерні ознаки предмета за телефонами: 101, 102;
- не допускайте до небезпечної зони інших людей та обов'язково дочекайтеся представників правоохоронних органів або ДСНС України.

Якщо ви знаходитесь у квартирі:

- візьміть з собою документи, гроші, цінності та, у разі необхідності, ліки;
- потрібно знеструмити квартиру та перекрити воду і газ;
- надайте допомогу в евакуації літнім та важкохворим людям;
- перевірте сусідні квартири на наявність у них дітей, які на час оголошення евакуації залишились без нагляду дорослих, та повідомте про це представників правоохоронних органів;
- обов'язково замкніть свою квартиру;
- залишайте будинок спокійно, не створюючи паніку.

Якщо ви знаходитесь на вулиці:

- уникайте великих скупчень людей;
- якщо ви опинились у натовпі, не намагайтесь вийти з нього, рухайтесь у тому ж напрямку, що й натовп;
- руки зігніть у ліктях на рівні грудей та розсуньте їх, звільняючи від тиску грудну клітину, кулаки спрямовані вгору;
- не тримайте руки у кишенях, та вийміть предмети, які при тіснєві можуть нанести серйозні травми;
- якщо ви впали, намагайтесь одразу встати на ноги, не опираючись на руки, а якщо це не можливо, потрібно згорнутись клубком і захистити голову передпліччями, поклавши долоні на потилицю.

Категорично забороняється:

- підходити, торкатися предмета та пересувати його;
- заливати його рідиною, засипати ґрунтом або намагатися чимось його накривати;
- здійснювати з ним будь-які самостійні дії: звуковий, світловий, тепловий чи механічний вплив. Вибухові речовини — отруйні та чутливі до механічних впливів і нагрівання;
- намагатися самостійно знешкоджувати знахідку.

▪ Небезпечні знахідки

- Відео за посиланням:
- <http://www.youtube.com/watch?v=BITz2iiCAjk>